గాలి

సృష్టిలో ఉన్న గాలి నంతటినీ ఏ అదృశ్య శక్తి తన ఉక్కు పిడికిలిలో బంధించి వుంచిందో తెలీదు. రోజుల తరబడి రాళ్ళు పగిలే ఎండలు... వాటికి తోడు ఎక్కడా ఆకయినా కదలదు. ఆకాశంలో చిన్న మబ్బు తునక అయినా ఉండదు. సూర్యుడు ఉదయించడమే ప్రళయ భీకరంగా వికటాట్టహాసం చేస్తూ వేడిగా ఉదయిస్తాడు. అక్కడి నుండి ఆయన భయంకర పరిపాలన మొదలు... భూమి నంతటినీ సున్నితమైన మంటలలో చుట్టి బాధించి చివరకు విజయ గర్వంతో పడమటి కొండల్లో దిగి వెళ్ళిపోతాడు. అయినా, సూర్యుడి పరోక్షంలో కూడా గాలి ఉండదు. ఎప్పుడో రాత్రి బాగా ప్రొద్దుపోయిన తర్వాత గాలి కొద్దిగా కదులుతుంది. కాస్సేపు అటూ ఇటూ వీస్తుంది. మళ్ళీ ఉదయం వేళకు ఎలా మాయమవుతుందో తెలీదు, అంతలో మళ్ళీ సూర్యుడు హుంకరిస్తూ తూర్పు కొండలు ఎగబ్రాకి పైకి వచ్చేస్తాడు.

ఆ మేడ చాలా పాతది. నాలుగంతస్తులలోనూ దాదాపు ఇరవై కాపురాలున్నాయి. ఆ మేడ యజమాని ఇటీవలే చచ్చిపోయాడు. ఆయన ఆస్తి నంతటినీ ఎలా సంపాయించాడో అక్కడి జనం కథలుగా చెప్పుకుంటారు. ఆ కథల మాట ఎలావున్నా, డబ్బు సంపాయించడం, జాగ్రత్తగా కూడబెట్టడం, దాన్ని ఎక్కడ మదుపు పెట్టాలో అక్కడ మదుపు పెట్టడం— ఇటువంటి వ్యాపకాలతోనే ఆయన జీవితం ప్రతి క్షణం గడిపాడనేది సత్యం. మానవులన్న తర్వాత ఎవరికైనా కొన్ని యిబ్బందులు రాక తప్పవు. ఆయన చాలా జాగ్రత్తగా యిబ్బందిలో వున్నవాళ్ళను గమనించేవాడు. వారిచేత అడిగించుకునే వాడు. కొంచెం బెట్టు చూపేవాడు. రెండు మూడు సార్లు తిప్పించుకునే వాడు, ఇబ్బందిలో వున్న వ్యక్తికి దేశంలో డబ్బు అంతా ఎక్కడో మటుమాయం అయి

పోయిందనీ, డబ్బు కళ్ళబడటం గొప్ప విశేషమనీ అర్థమైన తర్వాత చాలా కష్టంమీద సర్దుతున్నట్టు అడిగిన దానిలో సగమో మూడో వంతో సర్దేవాడు. కావలసిన మేకు బిగింపులన్నీ నిరాటంకంగా ఆయన చెప్పిన ప్రకారం జరిగిపోయేవి. నోట్లు వ్రాయించుకోడం, తనఖాలు పెట్టించుకోడం అన్నీ మామూలే. తర్వాత కొంత కాలం గడిచేది. మనిషి యిబ్బందిలో పడటం ఎంత సామాన్య విషయమో, ఇబ్బందిలో పడ్డవాడు మళ్ళీ తేరుకోడం అంత అసామాన్యమైన విషయం. మళ్ళీ మళ్ళీ అతనికి డబ్బు అవసర మవుతుంది. ఆయన చాలా మంచిగా మళ్లీ అప్పు పెట్టేవాడు. ఏ పరిస్థితుల్లోనూ అవతలి వాడి తాహతుకు మించి డబ్బు యిచ్చేవాడు కాదు. క్రమంగా అవతలి వ్యక్తి జుట్టూ, మాన మర్యాదలూ, పరువు ప్రతిష్టలూ అన్నీ ఈయన చేతిలోకి వచ్చేవి. ఆయన సమయం చూసి ఒకానొక నాడు "నా డబ్బేది?" అని అడిగేవాడు. ఇక అంతా మామూలే... అవతలి వ్యక్తి ఇవ్వలేక పోవడం, మరకాస్త వ్యవధి కావాలని ప్రాధేయపడటం, అన్నీ జరిగేవి. ఆయన ససేమిరా వీల్లేదనేవాడు. తాను ఎంతగా ఆర్థిక బాధల్లో వున్నాడో వివరించేవాడు. అప్పటికప్పుడు అప్పు తీర్చడం తప్పదని బోధపడేట్టు మాట్లాడేవాడు. చివరకు చాలా సహృదయంతో, సానుభూతితో ఒక సదుపాయం సూచించేవాడు. "ఈ అప్పులూ వడ్డీలూ ఎందుకు? హాయిగా అమ్మిపారెయ్యరాదూ! వడ్డీ అయినా కలిసొస్తుంది..." అనేవాడు. అవతలి వాడు అప్పటికే విసిగిపోయి తల ఊపేవాడు. ఇక ధర కట్టడం, బాకీలు పోను మిగిలిన మొత్తం ఇచ్చేయడం, రిజిస్ట్రేషన్లూ వగైరా అన్నీ జరిగిపోయేవి. ఇక ఆ యిల్లు తన అధీనంలోకి రాగానే ఆయన దాన్ని జాగ్రత్తగా పరిశీలించి కొంత డబ్బు ఖర్చుపెట్టి మార్పులూ, చేర్పులూ చేయించేవాడు. దాన్ని అనేక భాగాలుగా విభజించి అద్దెల కిచ్చేవాడు.

ఈ విధంగా ఆయనకు ఒచ్చిపడిన అయిదారు యిళ్ళలోనూ అది ఒకటి. ఆయన చాలా నెలలు మంచానపడి తీసుకుని తీసుకుని చచ్చిపోయాడు. ఆయనకు సంతానం లేదు. ఒకణ్ణి పెంచుకున్నాడు. ఆ కుర్రవాడు పెంపకం జరిగేనాటికి పద్దెనిమిదేళ్ళవాడు. ఆయన మంచాన పడ్డ

ప్పుడు అతడు చాలా శ్రద్ధగా డాక్టర్ల చుట్టూ తిరిగాడు. మందులు తెచ్చాడు. రోజూ కొంతసేపు ఆయన మంచం పక్కన దిగులుగా కూర్చునేవాడు. ఇతరులకు కూడా ఎల్లప్పుడూ దిగులుగా కనిపించేవాడు. అతని వాలకం గమనించి అందరూ పావం! కుర్రవాడు చాలా దిగులు పడిపోయాడు" అనుకున్నారు. ఆ కుర్రవాడి మనసులో ఏముందో ఆ పరమాత్ముడికే తెలియాలి. ఆయన అప్పుడప్పుడు కళ్ళు తెరిచి కొడుకు వంక చూసి ఏదో మాట్లాడేందుకు ప్రయత్నించేవాడు. కాని మాట పైకి వచ్చేది కాదు. ఒక రోజు ఆయన అతన్ని బాగా దగ్గరికి జరగమని సైగచేసి ఆస్తిపాస్తులకు సంబంధించిన ముఖ్యమైన కాగితాలున్న బీరువా తాళంచెవులు అతనికప్పగించి ఆ చేతిని చాలా సేపు విడిచి పెట్టలేదు. కొడుకుకూడా ఆ చల్లని చేతిని విడిపించుకునే ప్రయత్నం చేయలేదు. కొద్ది నిముషాలలో ఆయన నిద్రతోనో, మైకంతోనో ప్రక్కకు వాలి పోయాడు. ఆ రాత్రే ఆయన చచ్చిపోయాడు. నలుగురూ చూస్తూ వుండగా ఆ కుర్రవాడు నిశబ్దంగా ఏడుస్తూపక్కగదిలోకి వెళ్ళి తలుపు వేసుకున్నాడు. తెల్లవారు జామున కొందరు జనమూ, చుట్టుపక్కల వారూ రకరకాల బాహ్మలూ ఇంటిముందు చేరి తలా ఒక వైపున రొదచేస్తూ, వుండగా బయటికి వచ్చాడు. ఎర్రగా ఉన్న అతని కళ్ళూ, అలసట సూచించే వాలకమూ గమనించి అందరూ అతను రాత్రల్లా ఏడుస్తూ గడిపి వుంటాడని అనుకున్నారు. అతడు రాత్రి అంతా నిద్రపోని మాట వాస్తవం. ఆ బీరువా తీసి అందులో వున్న కాగితాలన్నింటినీ ఒకదాని తర్వాత ఒకటిగా చదువుతూ అర్థం చేసుకుంటూ డబ్బు లెక్కపెట్టు కుంటూ కూర్చుండిపోయాడు. తెల్లవారిన తర్వాత బయటికి వచ్చి ఇక అవసర కార్యక్రమాలు ప్రారంభించాడు. వంద రూపాయలు ఖర్చు పెట్ట వలసిన చోట చాలా దిగులుగా మొహం పెట్టి "ఇంట్లో బొత్తిగా డబ్బు లేదు. అంతా లోకులమీద ఉంది. మా నాన్నగారు అడిగిన వాడికల్లా లేదనకుండా అప్పులిచ్చారు. దీనితో ప్రస్తుతానికి సర్దుకోండి..." అని యాభై మాత్రమే ఖర్చు పెట్టాడు. ఎవరో కావలసిన వారి దగ్గర అతడు కొంత పైకం అప్పు అడిగి తీసుకుని తన వాదానికి బలం చేకూర్చు కున్నాడు. ఆ విధంగా అంత్యక్రియలు పూర్తి చేశాడు. తర్వాత ఊళ్ళో

ఉన్న తన యిళ్ళకు పోయి వాటిలో కాపురాలుంటున్న ప్రతి ఒక్కరినీ కలుసుకుని చాలా ఆప్యాయంగా మాట్లాడి వచ్చాడు. అతన్ని చూసి అందరూ తలలూపి "కుర్రవాడు మంచివాడే సుమీ" అనుకున్నారు. కాలక్రమేణాగాని అతని అసలు రూపం తెలిసి రాలేదు. ప్రతినెలా రెండవ తేదీనాడు హాజరయ్యేవాడు. ఒకటవ తారీకు జీతాలు తీసుకున్నవాళ్ళు వచ్చినట్టు జమకట్టవలసిందే. ఏ యింట్లో ఏ భాగంలో అద్దెకున్నవారికి ఒకటవ తారీఖున జీతాలు వస్తాయో, మరెవరికి ఏడవతేదీన వస్తాయో, అతనికి స్పష్టంగా తెలుసు. జీతాలందిన మరుసటిరోజు వెళ్ళి డబ్బు రాబట్టుకోకపోతే మరివారు యివ్వలేరనీ తెలుసు. అందువల్ల అతడు ఠంచనుగా ఏ యింటికే వేళ హాజరుకావాలో ఆరోజు అదేసమయంలో హాజరయ్యేవాడు. ఇద్దరు ముగ్గురు పెద్దలు అతన్ని వివాహ విషయంలో కదిపిచూసి నిరాశ చెందారు. అతడు "నే నిప్పుడు పెళ్ళి చేసుకోను.... ఆ విషయమై మళ్ళీ మళ్ళీ మీరు రానక్కరలేదు." అని స్పష్టంగా చెప్పేశాడు. రాత్రిళ్ళు యింటికాలస్యంగా వస్తాడనీ అలాటివే మరికొన్ని చిన్న చిన్న అపవాదులు అతనిమీద ఉన్నాయి. అవి చాలా సామాన్య విషయాలు కదా!

* * *

కమల కళ్ళజోడు ఒకసారితీసి తుడిచి పెట్టుకుని పిట్టగోడ ఆనుకుని నిలబడి క్రిందికి చూసింది. అది మూడో అంతస్తులో అయిదోవాటా. ఎత్తునుంచి చూస్తే ఆ మేడ గుర్రపు నాడా ఆకారంలో చిత్రంగా కనిపిస్తుంది. క్రింది అంతస్తులలో అద్దెకుంటున్నవారు పొద్దున్న లేచింది మొదలు హడావిడిగా పనులు చేసుకుంటూ అటూ ఇటూ తిరుగుతూ ఉంటారు. పక్కగా మొదటి అంతస్థులో మొదటివాటాలో అద్దెకుంటున్న కాలేజీ విద్యార్థి మాత్రం నెమ్మదిగా నిద్రలేచి గుమ్మంముందు పక్కా అరగంటసేపు నోట్లో బ్రష్‌తో నిలబడి మాటిమాటికీ పైకి కమలవంక చూస్తున్నాడు. ఇతర వాటాలలో వారు కొందరు పిట్టగోడమీద రంగు రంగుల బట్టలు ఆరేసుకుంటున్నారు. ఆ నల్లని మాసికలచీరె ఆరేసిఉన్న భాగంలో అరవ దంపతులు వున్నారు. వారికి అయిదేళ్ళ పిల్ల. రెండు

నెలలు క్రిందట ఆ పిల్లకు అకస్మాత్తుగా జబ్బుచేసింది. రాత్రివేళ ఊపిరాడక మెలికలు తిరిగిపోవడం మొదలుపెట్టింది. ఆ పిల్ల తండ్రి రైల్వే షెడ్‌లో పనిచేస్తూ వుంటాడు. అతడు అప్పటికప్పుడు హడావిడిగా డాకరును పిలుచుకు వద్దామని పరుగెత్తుకుపోతే డాక్టరు దర్శనంకూడా కాలేదు. ఇంటికిపోతే క్లబ్బులో ఉన్నాడన్నారు. క్లబ్బుకుపోతే ఇంటికి వెళ్ళాడన్నారు.

అతడు క్లబ్బుకూ డాక్టరు యింటికీ రెండు మూడుసార్లు తిరిగి దీనంగా యింటికి వచ్చాడు. అప్పుడా పిల్లతల్లి ఏడుపు ప్రారంభించింది. చుట్టుపక్కల వాటాల్లో లైట్లు వెలిగాయి. ఏమిటేమిటంటూ కొందరు చేరారు. అప్పుడు కమల అన్నయ్య దాసు నెలవుమీద వచ్చిఉన్నాడు. అతడంతావిని ఏవో హోమియోమాత్రాలు తీసుకువెళ్ళి ఆపిల్లచేత మింగించి ధైర్యంచెప్పి వచ్చాడు. మళ్ళీ అంతా సద్దుమణిగింది. పక్కవాటాల్లో లైట్లు ఆరిపోయాయి. తెల్లవారేసరికి ఆ పిల్లకు నెమ్మదించింది. దాసు మళ్ళీ ఆదేమందు ఒకడోసు వాడి, "ఇక ఏమీ ఫరవాలేదు. పొమ్మ"న్నాడు.

కమలకు అన్నయ్యను తలుచుకుంటే కన్నీళ్ళు పొంగివచ్చాయి. ఆమె గొంతు సర్దుకుంటూ జోడుతీసి పమిటకొంగుతో కళ్ళు తుడుచుకుంటూ అలాగే నిలబడింది. తర్వాత క్రింద కేకలు వినిపిస్తే కళ్ళజోడు తగిలించుకుని క్రిందికిచూసింది. అక్కడ ఒక వాటాముందు నిలబడి పాలవాడు కేకలు పెడుతున్నాడు. అరిచి అరిచి చివరకు "అంత ఇయ్యలేనోళ్ళు పాలెందుకు పోయించుకున్నారు? ఇదేం మీ ముల్లె అనుకున్నారా? రేపు నా డబ్బియ్యకపోతే మర్యాదక్కదు...." అని బెదిరించి వెళ్ళిపోయాడు. ఆ వాటాలో కాపురం ఉంటున్న వ్యక్తి కోమటిదుకాణంలో పద్దులు రాస్తూవుంటాడు. ఆయనకు జీతం రావడానికి నెలలో ఫలానా తేదీ అని గడువు ఏమీ లేదు. షావుకారు తనదగ్గర డబ్బు పుష్కలంగా ఉన్నదనిపించినప్పుడు ఆ డెబ్బయి రూపాయలూ పారేస్తాడు. అది వచ్చేదాకా అతడు అడగకూడదు. అందువల్ల పాలవాడేకాదు. బొగ్గులవాడూ, కిరాణాకొట్టువాడూ ఇంకా యితరులూ అందరూ మాటిమాటికీ అతన్ని "మర్యాద దక్కదు" అని బెదిరించడం ఎన్నోసార్లు జరిగింది. ఆయన మర్యాద యింకా ఉందో, ఊడిపోయిందో అది తేలవలసిన విషయం.

కమల కుడిచేతి చూపుడు|వేలితో పిట్టగోడ మీద తాళంవేస్తూ అలాగే నిలబడింది. ఎదురుగా సూర్యుడు తీక్షణంగా ప్రకాశిస్తున్నాడు. ఎండలో చురుచురుకుపాలు హెచ్చుతున్నది. క్రిందివాటాలలో ఆఫీసులకు పోయేవారూ, కచేరీలకు పోయేవారూ ఆదుర్దాపడుతున్నారప్పుడే. వారి భార్యలు ఉన్నవేవో వండి పడెయ్యడానికి తొందరపడుతున్నారు. ఈ పక్కవాటాలో ఉన్న శాంతమ్మ ఇంకా ఇవతలికిరాలేదు. ఆమె లేచీలేవ గానే మడికట్టుకుని వంట పూర్తిచేసి ఆ గుమ్మం ముందున్న చిన్న తులసికోటలో నీళ్లుపోసి తర్వాత భర్తకు అన్నం వడ్డిస్తుంది. ఆయన ఈ లోపల పదిసార్లు కేకలు పెడతాడు. ఉండి ఉండి అందరికీ వినబడేట్టుగా "నేనయిదుమైళ్ళు పోవాలి....నువ్వు నత్తనడకలు నడిస్తే అవతల ఊరు కునే వాళ్ళెవరూలేరు. కానియ్ కానియ్" అంటూ వుంటాడు. ఆమె "వొస్తున్నా వొస్తున్నా" అంటూ పనిచేసుకుంటూ వుంటుంది.

కమల కెదురుగా ఆకాశంలో గాలినంతటినీ కూడలాక్కుంటూ ప్రపంచంమీదికి చురుకైన వేడి కిరణాలను వదలుతున్న సూర్యబింబం నిప్పులుచెరిగే పళ్లెంలావుంది. ఒకటో రెండో పక్షులు అప్పుడే నీరసంగా ఎగురుతూ పోతున్నాయి. దూరంగా అన్నీ యిళ్ళు... తేనెతుట్టెల వంటి యిళ్ళు.... వాటిలో ఇరుకు ఇరుగ్గావున్న వాటాలు ... ఆ వాటాలలో ఇరు క్కుని కాలం గడుపుతున్న మనుషులు.... ఆపేట పక్కనే అవతల కను చూపుమేర అంతటా పాకలు.... భూదేవి శరీరంమీద వ్రణాలవలె అస హ్యంగా మురికిగా ఉన్న చిన్న చిన్న పాకలు.... వాటిలోనూ లెక్కకు మిక్కిలిగా జనం....

కమల అలా చూస్తూ వుండగానే ఒక నల్లని బుల్లి కారు వచ్చి ఆ మేడముందు ఆగింది. అందులోనుంచి ఆ యింటి యజమాని ప్రభాకరం తెల్లని దుస్తులలో దిగి వచ్చాడు. అతని ఎడమ చేతిలో సిగరెట్టు పెట్టె, అగ్గిపెట్టె ఉన్నాయి. ఆ చేతి వ్రేళ్ళకు ధగధగ మెరిసే రెండు రాళ్ళ ఉంగరాలున్నాయి.

కమల కొంచెం కంగారు పడింది. జాగ్రత్తగా చూసింది. అంతలో పమిట సర్దుకుని "ఇటే వస్తున్నాడు...." అనుకున్నది. తర్వాత గబగబ

లోపలికి వెళ్ళి ఎడమవైపున్న ఒక్కగానొక్క బుల్లి కిటికీ పక్కన నిలబడి చతురస్రంగా కనిపిస్తున్న ఆకాశం వంక చూస్తూ వుండిపోయింది.

అంతలో గుమ్మం దగ్గర అడుగుల చప్పుడయింది. అతడు "కమలాదేవిగారూ!" అని పిలుస్తూ చెప్పులు విడిచి లోపలికి రానే వచ్చాడు. కమల పమిట కొంగులో ఉన్న కుట్టు పైకి కనబడకుండా భుజాలమీదుగా కప్పుకుని అతనివైపు తిరిగి "రండి రండి" అన్నది.

అతడు రెండడుగులు ముందుకువేసి మూలగా మంచంలో పడుకుని ఉన్న ముసలాయన వంక చూస్తూ "ఇంకా మీ నాన్నగారికి అలాగే వుందా?" అని అడిగాడు.

కమల తలవూపి "అలాగే వుందండీ....ఏమీ మార్పు లేదు. రాత్రి అంతా గాలిలేక ఊపిరాడక చాలా బాధపడ్డారు. ఇందాకే నిద్రపట్టింది ...." అన్నది.

ప్రభాకరం ముసలాయన వంక మళ్ళీ చూశాడు. ముసలాయన బరువుగా గాలి పీలుస్తున్నాడు. బాగా చిక్కిపోయి ఎముకల గూడులా ఉన్నాడు. గడ్డం మాసిపోయి నల్లగా, అసహ్యంగా ఉంది.

ప్రభాకరం "సరే! మిమ్మల్ని అద్దె అడిగేందుకు వచ్చాను. ఇప్పటికే మూడు నెలల అద్దె బకాయి ఉంది. మీ అన్నయ్య ఇంకా డబ్బు పంపలేదా!" అని అడిగాడు.

కమల నెమ్మదిగా "లేదండీ...అక్కడ ఏ హడావిడిలో ఉన్నాడో ఏమో మరి!" అన్నది.

"మంచిది... అతని దగ్గరనుంచీ డబ్బు రాగానే మూడునెలల అద్దె యిచ్చేయండి. ఎప్పటి కప్పుడు జమకట్టకపోతే ముందు ముందు ఇవ్వడం మీకేకష్టం..." అంటూ అతడు గుమ్మంవైపు నడుస్తూ ఆగి "అన్నట్టు డబ్బు రాగానే ఎవరైనా డాక్టర్ని పిలిచి మీ నాన్నగారికిమంచి మందు యిప్పించండి. జబ్బు ముదిరితే ప్రమాదం..." అన్నాడు. ఆతర్వాత గ్లాస్కో లాల్చీ జేబులలో చేతులుంచుకుని "నేనిక వస్తాను..."

అని గుమ్మంముందు ఆగి ఆమెవంక ఒక్కక్షణం కన్నార్పకుండా చూశాడు. అంతలో చూపులు తిప్పుకుని గబగబ నడిచి వెళ్ళిపోయాడు.

కమల ఒక్కసారి నిట్టూర్చి తండ్రివంక చూసింది. చూస్తున్న కొద్దీ ఆమెకు దిగులూ, దుఃఖమూ పొంగివచ్చాయి. ఆయన జీవితమంతా చాకిరీచేశాడు. రకరకాల చిన్న చిన్న ఉద్యోగాల్లో సంవత్సరాల తరబడి నడుం వంచి పనిచేశాడు. చివరకాయనకు ఏమీ మిగలలేదు. రిటైరయ్యే నాటికి ఒక జబ్బూ, దానివల్ల బలహీనతా, మానసిక చింతా, ఇవి మాత్రం మిగిలాయి ఆయనకు. పెద్దకొడుకు దాసూ, కూతురు కమలా యిద్దరూ రెండు కళ్ళు ... "వారిని కన్నానేగాని సుఖం యివ్వలేకపోయానే" అని ఆయన చాలాసార్లు దిగులుపడ్డాడు. దాసుకు ఎస్సెల్సీ వరకూ చదువు చెప్పించేసరికి ఆయన శక్తి సన్నగిల్లింది. కమలకు చదువంటే యిష్టం... చదువుకున్న వారినీ, చదువుకుంటున్న వారినీ చూస్తే గౌరవం... ఆమె పోర్తుఫారం వరకూ చదివి తరువాత ఆపేయవలసి వచ్చింది. ఇంట్లో పనీ పాటా చేసుకుంటూ కాలం గడపవలసి వచ్చింది. దాసు కొన్నాళ్ళు ఏవో చిన్నచిన్న ఉద్యోగాల కోసం ప్రయత్నాలు చేసి ఫలించక విసిగి పోయి ఒక రోజున తెగించి ఉత్తరదేశం పారిపోయాడు. కొన్ని వందల మైళ్ళ దూరంలో ఒక ఫ్యాక్టరీలో స్థిరపడి ఇంటికి ఉత్తరం వ్రాశాడు. ఇటీవలే సెలవు మీద వచ్చి వెళ్ళాడు కూడా.

కమల అలాగే గుమ్మానికానుకుని నిలబడి అన్నను గుర్తు చేసుకుని కళ్ళు తుడుచుకున్నది. అంతలో ఆమెకు చిరాకు కలిగింది. "ఈ కళ్ళ జోడొకటి! అసహ్యంగా... అయినా ఈ వయసులో తనకి కళ్ళ జోడేమిటి ఖర్మకాకపోతే! ఛాఛా" అనుకున్నది.

మంచంలో ముసలాయన అంతలో కళ్ళు తెరిచాడు. నెమ్మదిగా కమలను పిలిచాడు. ఆమె త్వర త్వరగా తండ్రి దగ్గరికి వెళ్ళి "లేచావా నాన్నా? మొహం కడుక్కో, కాసిని పాలు తాగుదువుగాని." అన్నది.

ఆయన ఏమీ మాట్లాడకుండా కళ్ళు పెద్దవి చేసుకుని కూతురివైపు చూస్తూ లేచాడు. తర్వాత ఆమె సాయంతో అవతల చిన్న గదిలోకి వెళ్ళి తూము దగ్గిర మొహం కడుక్కున్నాడు. తర్వాత మళ్ళీ కూతురి భుజాల

మీద చేతులువేసి నడిచి వచ్చి మంచంలో కూర్చున్నాడు. కమల పాలు తెచ్చి ఇచ్చింది. అవి నెమ్మదిగా తాగుతూ చిత్రంగా చూసి "ఇవ్వాడొక కల వచ్చిందే అమ్మాయ్!" అన్నాడు.

కమల "ఏమిటి నాన్నా అది?" అని అడిగింది.

"నేను సముద్రం ప్రక్కన నడిచిపోతున్నాను. అక్కడెవరూ లేరు. కొంచెంసేపు పరుగెత్తాను. అంతలో నాకు రెక్కలొచ్చాయి. ఇక ఎగిరిపోవడం మొదలు పెట్టాను. అప్పుడు నా వంక నేను చూసుకుంటే కాకినై పోయాను, ఇతర కాకుల్లో చేరిపోయాను" అని నెమ్మదిగా చెప్పా డాయన.

పాలు తాగడం ముగించి ఎందుకో కళ్లు పెద్దవి చేసుకుని చిత్రంగా పైకి చూస్తూ పడుకున్నాడు. కాస్సేపట్లోనే ఆయనకు మళ్ళీ కునుకుపట్టి నట్టున్నది. కదలకుండా పడుకుండిపోయాడు.

కమల పక్క గదిలోకి వెళ్ళి ఏదో డబ్బాలో తాను రెండు రోజుల క్రితం దాచి ఒక ఉత్తరం యివతలికి తీసింది. అయితే ఆమె దాన్ని చదవలేదు. అసలు విప్పలేదు. ఒక్క క్షణం ఆగి దాన్ని అలాగే వుంచేసి యివతలికి వచ్చింది. చెమ్మగిల్లిన కనులతో చూస్తే కిటికీలోంచి కనిపిస్తున్న ఆకాశ భాగంలో రెండు పక్షులు జోడుగా ఎగిరిపోతూ కనిపించాయి.

* * *

మధ్యాహ్నం పన్నెండు గంటలు దాటింది. ఎండ... ఎండ... ఎండ... సమస్త చరాచర ప్రపంచాన్నీ ఎర్రగా కాలిన పెనంమీద ఉంచి నట్లుంది. వేడిగాలి కొద్దిసేపు వీస్తుంది. అంతలోనే అలిగి గంటలతరబడి కదలడం మానేస్తుంది. సూర్య బింబం బాగా కాలిన ఉక్కు ముద్దవలె నిప్పులు కురిపిస్తూ సమస్త జీవరాసులచేతా "ఉస్సుర"ని పిస్తుంది.

కమల అతి ప్రయత్నం మీద తండ్రిని లేవదీసి కూర్చోబెట్టింది. ఆయన దాదాపు నిద్రపోతూనే కూర్చున్నాడు. ఆమె నెమ్మదిగా

స్పూనుతో బియ్యపు జావ తాగించింది. తర్వాత మొహం తుడిచి మళ్ళీ పడుకో బెట్టింది. ఆయన ఒక్క క్షణం ఆగి "గాలి...గాలి..." అన్నాడు.

అవును గాలి లేదు. ప్రపంచంలో ఎక్కడా లేదు. సంపన్నులు డబ్బు పెట్టి కొనుక్కుంటే దొర్కుతుందో లేదో ఆమెకు తెలీదు.

ఆయన మళ్ళీ "గాలి గాలి..." అన్నాడు.

కమల ఒక్క క్షణం ఆలోచించింది. నిజమే. గాలి కావాలి. ఆమెకు అకస్మాత్తుగా గుర్తు వచ్చింది. పై అంతస్తులో మధ్య ఒక వాటాలో అద్దె కుంటున్న ఒక రైల్వే గుమాస్తా యింట్లో ఒక పాత ఫ్యాను ఉంది. దాన్ని కమల కొద్ది రోజుల క్రిందట చూసింది. ఎప్పుడో ఏదో వస్తువు బదులు కావలసి వచ్చి అక్కడికి వెళ్ళగా మూడో గదిలో స్టూలు మీద ఆ ఫ్యాను చుట్టలు చుట్టుకొని, తల ఎత్తిన పెద్ద పాములా వుండి గిర్రున తిరుగు తున్నది. కమల ఇప్పుడు ఆలోచించింది. ఒక్క సారి వెళ్ళి వారిని ప్రాధేయపడితే?

ఆమె నెమ్మదిగా లేచి జాకెట్టు చిరుగు కనిపించకుండా పమిట కొంగు భుజాల చుట్టూ కప్పుకొని, తలుపు దగ్గరకు లాగి బయలు దేరింది. వేడిగా నిప్పులు పరచినట్టున్న సన్నని వరండాలో నడిచింది. నెమ్మదిగా మెట్లెక్కి పై అంతస్తుకు వెళ్ళింది.

ఆ గుమాస్తా యింట్లో లేడు. ఆయన భార్య పిల్లలిద్దర్నీ చాపమీద పడుకోబెట్టి తాను ప్రక్కనే ఏదో పత్రిక చదువుకుంటూ పడుకుని వుంది. ఆ పక్కనే ఘూలగా ఫ్యాను తిరుగుతున్నది.

కమల గుమ్మం బయట నిలబడి ఒక్క క్షణం ఆలోచించింది, అంతలో ఆమె తలయెత్తి చూసి "ఎవరది?" అని అడిగింది.

కమల నవ్వుతూ "నేనే అక్కయ్యగారూ?" అంటూ లోపలికి వచ్చింది.

ఆమె లేచి కూర్చుని "రా. అమ్మా" అన్నది. కాని ఆమె మొహంలో ప్రసన్నత లేదు. కమల లోపలికి వెళ్ళి కూర్చున్న తరువాత

కూడా ఆమె మళ్ళీ చదువుకుంటూనే ఉండిపోయింది తప్ప ఏమీ మాట్లాడ లేదు.

కమల నెమ్మదిగా "అక్కయ్యగారూ? మా నాన్నగారు చాలా బాధ పడుతున్నారు..." అన్నది.

ఆమె తల ఎత్తి చప్పరించి జాలిగా "పాపం. పెద్ద వయసు. అందులోనూ నిప్పులు చెరిగే ఎండాకాలం..." అన్నది.

కమల "అవునండీ. ఊపిరాడక, గాలిలేక చాలా బాధపడు తున్నాడు. ఒక్కసారి..." అంటూ ఒక్క క్షణం ఆగింది.

ఆమె కమల వైపు చూసింది.

కమల తల వంచుకుని "ఏమీ అనుకోకపోతే, ఒక్కసారి మీ ఫ్యాను యివ్వండి. ఒక్క గంటసేపు వుంచుకుని మళ్ళీ తెచ్చి యిచ్చే స్తాను" అన్నది.

ఆమె ఒక్క క్షణం ఏమీ మాట్లాడలేదు. తర్వాత "చూడమ్మా! వీళ్ళు పసిపిల్లలు. నిద్రపోతున్నారు. ఇప్పుడెలా చెప్పు..." అన్నది. తర్వాత యిద్దరూ కాసేపు ఏమీ మాట్లాడలేదు.

కమల లేచింది. పమిట కొంగుతో నుదురు తుడుచుకుని విసురు కుంటూ "సరే...వస్తానండీ..." అని చెప్పి తన వాటాలోకి వచ్చేసింది. తండ్రి వంక చూస్తే ఆయన బరువుగా గాలి పీలుస్తూ పడుకుని వున్నాడు.

కమల కిటికీ పక్కనే కూర్చున్నది. ఆకాశంలోకి చూస్తూ గోడ కానుకుని కూర్చున్నది. కాస్సేపట్లో కళ్లు మూతలు పడ్డాయి. అంతలో చక్కని పంచరంగుల కల ప్రారంభమైంది.

....తమది ఒక పల్లెటూరు....అక్కడ అసలే ఇళ్ళు తక్కువ. ఉన్నవన్నీ దూరదూరంగా వున్నాయి. తమ యిల్లు ఊరికొసన కొబ్బరి చెట్ల మధ్యలో వుంది... ఆ వూరికి అరమైలు దూరంలోనే సముద్రం... ఎల్లప్పుడూ హోరుమని మోత వినిపిస్తూ వుంటుంది. సముద్రంమీద నించీ ఎల్లప్పుడూ విసురుగా బాణ వేగంతో గాలి వీస్తూ వుంటుంది. ఎప్పుడూ

రాత్రీ పగలూ అని లేకుండా ఒకటే గాలి.... తాను తలంటి నీళ్ళు పోసుకుని అలా బయటికి వెళ్ళింది. విసురుగా వీస్తున్న గాలికి ఆమె తల వెంట్రుకలు చెల్లాచెదురై పోయి మాటి మాటికీ మొహానికీ, కళ్ళకూ అడ్డం పడుతున్నాయి. ఆమె చిరాకుతో వెంట్రుకలను పైకి తోసుకుంటూ 'ఛ.... వెధవ గాలి....' అని విసుక్కుంటున్నది.

అంతలో ఆమె ఉలిక్కిపడి లేచింది. ఆమె పంచరంగుల కల చెదిరి పోయింది. తండ్రి బాధగా మూలుగుతూ పిలుస్తున్నాడు. ఆమె తండ్రి దగ్గరికి వెళ్ళి కూర్చున్నది.

ఆయన ఆయాసంతో "గాలి ఆడటం లేదమ్మా.... తలుపులు తియ్...." అన్నాడు.

"తలుపులన్నీ తీసేవున్నాయి నాన్నా" అన్నదామె.

ఆయన 'అలాగా' అని ఒక్క క్షణం ఆగి' అన్నయ్య దగ్గర నించి ఇవాళకూడా డబ్బు రాలేదా అమ్మా ?" అని అడిగాడు.

ఆమె కళ్ళు తిప్పుకుని "లేదునాన్నా ? వాడక్కడ ఏతొందర పనుల్లో ఉన్నాడో ఏమో ?" అన్నది.

ఆయన మళ్ళీ కళ్లు మూసుకున్నాడు. అంతలోనే నిద్రపట్టిందో లేక మగత కమ్మిందోతెలీదు. కళ్లుమూసుకుని పడుకుండి పోయాడు. ఆమె కాసేపు మెల్లగా విసురుతూ కూర్చున్నది. కాని అలా లాభంలేదు. అలా వచ్చినగాలి వేడిగా మరింతవేడిగా ఉంటుందేతప్ప దానివల్ల సుఖం లేదు.

ఆమె అంతలో లేచి లోపలి గదిలోకి వెళ్ళి మళ్ళీ ఆ ఉత్తరం చూసింది. అంతలో ఆమెకు కళ్ళవెంట నీళ్లు పొంగివచ్చాయి. బావురు మని పెద్దగా ఏడిస్తే బాగుండుననిపించింది. కాని అతి ప్రయత్నం మీద ఏడుపు ఆపుకుని కళ్లు తుడుచుకుని ఉత్తరం జాకెట్టులో దాచుకుని యివతలికి వచ్చింది. ఈ రాత్రికి ముందు గదిలో ఫ్యాను ఉండాలి. లేకపోతే తండ్రి స్థితి ఎంతగా విషమిస్తుందో తనకు తెలుసు. ఆయన

తానెంత ఓపికగా విసురుతూ కూర్చున్నా ఊపిరాడక తన్నుకుంటాడు. ఫ్యానువల్ల వచ్చే చల్లని తగుమాత్రపు గాలి ఈ రాత్రికి ఆయన అనుభవించాలి.

కమల క్రిందికి చూసింది. మెయిన్‌గేటులోనుంచి బుల్లి విమానం లాంటి ఆ కారు మళ్ళీ రావడం ఆమెకు కనిపించింది. అందులోనుంచి ప్రభాకరం దిగివచ్చి క్రింద ఎవరితోనో ఏదో మాట చెప్పి మళ్ళీ అంతలోనే వెళ్ళబోతున్నాడు. అంతలో అతడు పైకి చూశాడు. కమల అప్రయత్నంగా చేయివూపి అతన్ని పైకి రమ్మని సైగచేసింది. అతడు ఒక్కక్షణం ఆలోచించి నెమ్మదిగా నడిచి పైకి వచ్చాడు. అతడు పైకి రావడానికి చాల సేపు పట్టింది. అంత సేపూ ఆమె గుమ్మంముందు నిలబడి జాకెట్టు చిరుగు కనిపించకుండానూ, పమిట కొంగుమీద కుట్లు (నల్ల చీరమీద తెల్లదారం కుట్లు) కనిపించకుండానూ, జాగ్రత్తగా సర్దుకున్నది. తర్వాత ఆ చిన్న వరండాలో ముందుకు నడిచి వస్తున్న అతనివంక చూసింది. చిరునవ్వు నవ్వింది.

అతడు దగ్గరకు వస్తూనే "ఏమిటండీ పిలిచారు? డబ్బు వచ్చిందా?" అని అడిగాడు.

కమల తల అడ్డంగా వూపి "లేదండీ...ఇవాళ తప్పకుండా వస్తుందనుకున్నాను. అలా అని ఇదిగో ఉత్తరంకూడా వచ్చింది. రాగానే మీ డబ్బు మీకు పువ్వుల్లోపెట్టి మరీ యిచ్చేస్తానుగా..." అన్నది.

అతడు "సరే" అన్నాడు.

కమల మళ్ళీ "ఏమండీ! ఇక్కడ ఒక్కదాన్నీ... ఏమీ తోచడం లేదు...నాకు మీ యిల్లు చూడాలనివుంది. రమ్మంటారా?" అన్నది.

ప్రభాకరం కొద్దిగా ఆశ్చర్యంగా చూసి అంతలోనే తేరుకుని "దానికేం భాగ్యం? అలాగేరండి...యిప్పుడే వెడదామా?" అని అడిగాడు.

"ఓ...ఇప్పుడే వెడదాం...ఇదిగో, తలుపు దగ్గరికి వేసివస్తాను."

అంటూ ఆమె గుమ్మంలో నిలబడి ఒక్కసారి తండ్రివంక చూసింది. ఆయన పడుకున్న పద్ధతిలో మార్పేమీలేదు ఇవాళ పొద్దుగుంకేవేళకు ఆయన మంచం పక్కనే చల్లని గాలిని తెరలుతెరలుగా తిప్పుతూ చక్కని ఫ్యాను ఉంటుంది. ఆయన రాత్రి హాయిగా నిద్రపోతాడు. వీలయితే చక్కని కలలుకూడా కంటాడు.

కమల తలుపుదగ్గరికి లాగి "పదండి" అంటూ అతని వెంట నడిచింది. ఆమెకు తెలుసు. ప్రభాకరం యింట్లో అతడు తప్ప మరెవరూ ఉండరు. అతడు మంచివాడు కాదని కొందరనుకోగా ఆమెకూడా విన్నది. అయినా ఆమె ఏ మాత్రమూ తొణకకుండా అతనివెంట నడిచి వచ్చి కారులో ఎక్కింది. అతడు స్టీరింగ్ ముందు కూర్చుని కారును వేగంగా పోనిచ్చాడు. ఆమె కారు కదలిక వల్ల వచ్చిన గాలి తాకిడిలోని ఆనందాన్ని అనుభవిస్తూ ఒక్క క్షణం కళ్ళుమూసుకున్నది.

ప్రభాకరం కారు పోనిస్తూ "మీ నాన్నగారికి పాపం, ఒంట్లో సుస్తీ తగ్గలేదనుకుంటానే... ఎవరైనా మంచి డాక్టర్ని పిలిచి..." అన్నాడు.

కమల "నవ్వి పెద్దతనం కదండీ మరి...చెయ్యి నొచ్చినా, కాలు నొచ్చినా తొందరగా తగ్గదు..." అన్నది.

అతడు మరేమీ మాట్లాడలేదు. ఆమె మాత్రం కాస్సేపాగి "అబ్బబ్బ ఏమి ఎండ ! ఈ సంవత్సరం మరీ దారుణంగా వుంది. దానికి తోడు గాలి కూడా సమ్మె చేసినట్టు బిగించింది" అన్నది.

అతడు తల వూపి "అవునవును" అని ఊరుకున్నాడు.

ఆమె మళ్ళీ "ఏమిటో, నాకీ వాతావరణం ఎప్పుడూ అలవాటు లేదు. చిన్నప్పటినుంచీ మా ఊళ్ళో హాయిగా పెరిగాను. అన్నట్టు మా ఊరు సంగతి మీకు తెలీదుకదండీ...మాది ఎంచక్కని పల్లెటూరు... ప్రశాంతంగా ఉంటుంది. ఊరికి దగ్గరలోనే సముద్రం...ఎంత ఎండా కాలంలో అయినా కమ్మని గాలి...ఒక్కొక్కప్పుడు విసుగుకూడాపుట్టేది. ఒక్కటే రోదచేస్తూ హోరుమని గాలివీస్తూంటేకూడా బాధేకదండీ మరి,

...ఇప్పుడేమో ఇక్కడ గాలి ఆడక బాధపడుతున్నాం...ఇప్పటి కిప్పుడు మా ఊళ్ళో వుంటే ఎంత బావుంటుందో..." అన్నది.

ఆమె పుట్టింది పెద్దపట్నంలోని ఒక మారుమూల ఇరుకు పేటలో అదె యింట్లో. పెరిగింది కూడా అటువంటి ఇరుకుపేటలోని అదె వాటాల లోనే. ఆమె ఎన్నడూ యింతవరకూ ఒక ప్రశాంత మైన పల్లెటూరును చూడనైనా లేదు.

ప్రభాకరం కారు మలుపు తిప్పుతూ "మీ అన్నయ్య ఏం చేస్తూ వుంటాడన్నారూ!" అని అడిగాడు.

ఆమె "ఇంతవరకూ నేనేమీ అనలేదే." అని నవ్వింది. అతడు కూడా నవ్వి "పోనీ యిప్పుడు చెప్పండి..." అన్నాడు.

ఆమె, ఉత్తరదేశంలో ఏదో ఊరిపేరు చెప్పి "అక్కడ టాంకులు...విమానాలు...తయారు చేస్తూంటారు చూశారు! పెద్దఫ్యాక్టరీ.. అందులో పని..." అన్నది.

అతడు మరేమీ మాట్లాడకుండా కారును గ్యారేజిలోకి పోనిచ్చి, ఆపాడు. ఆమె దిగి యివతలికి వచ్చి చూసింది చక్కని చిన్నయిల్లు... అందంగావుంది...ముందు రకరకాల మొక్కలున్నాయి.

అతడు "రండి..." అంటూ వరండాలోకి వెళ్ళి తలుపు తాళం తీసి పక్కగది చూపిస్తూ "లోపలకూర్చోండి... ఇప్పుడేవస్తాను..."అని మరో గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు.

కమల తలుపుతోసింది. అది స్ప్రింగ్ తలుపు. ఆమె లోపలికి వెళ్ళగానే దానంతట అదే మూసుకున్నది, లోపల చల్లగా అతిచల్లగా వుంది. కిటికీలో ఏదో పెట్టెవంటి మెషినులోంచి చల్లనిగాలి హాయిగా వీస్తున్నది. పైన ఫ్యాను తిరుగుతున్నది. ప్రభాకరం కొద్దిసేపటి క్రిందట ఫ్యానుకూడా ఆపకుండా ఉన్నపట్టున బయలుదేరి ఉండాలి...కిటికీ పక్కన దోమతెరకట్టిన మంచం...దానిమీద మెత్తనిపరుపు...రెండు మూడుదిండ్లు... మంచంపక్కనే చక్కని నగిషీచెక్కబడిన ఖరీదైన

అందాల టీపాయ్...పక్కన కుర్చీలు...టీపాయ్‌మీద ఏవో పుస్తకాలు. మరో పక్కని బల్లమీద టేబిల్ ఫ్యాను, అది మాత్రం తిరగడం లేదు.

కమల దాని వంకనే కన్నార్పకుండా చూసింది. ఆకలి గొన్న కళ్ళతో చూసింది. దాన్ని అప్పటి కప్పుడే స్వంతం చేసుకోవాలన్నంత ఆశగా చూసింది.

ప్రభాకరం దుస్తులు మార్చుకుని వచ్చాడు. వస్తూనే "ఇదండీ మాయిల్లు. కాదు. కాదు, నాయిల్లు!" అన్నాడు. తర్వాత "అరె! మీరలా నిలబడేవున్నారేం? కూర్చోండి..." అన్నాడు "మంచి నీళ్ళు కావాలా?" అని అడిగాడు. ఆమె కావాలని తలవూపగానే కిటికీలోని అందాల కూజాలోంచి చల్లని మంచి నీళ్ళు తెచ్చి యిచ్చాడు. ఆ గ్లాసు అందుకుంటూ వుండగా ఆమె చేతివ్రేళ్ళు అతని వ్రేళ్ళకు తగిలాయి. ఆమె గ్లాసు అందుకొని గడగడ త్రాగేసి సోఫాలో వెనక్కువాలి. 'అమ్మయ్య' అనుకున్నది.

తర్వాత అతని పుస్తకాల షెల్ఫ్‌వంకచూసి లేచివెళ్ళి పరీక్షగా అన్ని పుస్తకాలూ చూసింది. ప్రభాకరం ఆమెవంకనే కన్నార్పకుండా చూస్తూ మంచం మీద దిండ్లు అనుకుని కూర్చున్నాడు.

ఆమె "అరె, మీదగ్గర మంచి మంచి పుస్తకాలు ఉన్నాయే.. ఇదుగో ఈ పుస్తకం నేనూ చదివాను. ఎక్కడబ్బా? అవును మావూళ్ళో పంచలోకూర్చుని చదువుతూవుంటే హోరు గాలికి పేజీలు నిలవక చిరాకు పుట్టింది కూడా... నాకు చాలా నచ్చిందీ పుస్తకం..." అన్నది.

తర్వాత కుర్చీలో కూర్చుని తమ వూరిని గురించి చాలా సేపు మాట్లాడింది. అటువంటి ఊరు పృథ్విలో ఎక్కడా వుండదన్నది. అక్కడ కృత్రిమ వాతావరణం అసలు లేదన్నది. ఎంత ఎండకాలం అయినా సరే ఆవూరు ఊరంతా ఎయిర్‌కండిషన్డ్ గదిలా వుంటుం దన్నది. ఫానులూ పాడూ ఏవీ అక్కర్లేదన్నది. సాయంకాలం పూట అలా సముద్రపుఒడ్డుకు వెళ్ళి కూర్చుంటే జీవితంలో ఇంకేమీ కావాలని పించదు అన్నది.

ప్రభాకరం నిశ్శబ్దంగా కూర్చుని అంతా విన్నాడు.

అంతలో ఆమె లేచి "సరే...నే నొచ్చి చాలా సేపయింది..వెళ్తా నిక..." అన్నది.

అతడు వాచీ చూసుకుని "నాలుగేకదండీ అయింది? కాస్సేపు కూర్చోండి...కొంచెం చల్లబడ్డ తర్వాత వెళ్ళవచ్చు...."అన్నాడు.

తర్వాత అతడు కాఫీ తయారు చెయ్యబోయాడు. ఆమె నడుం బిగించి "అదేమిటండీ, మీరు కాఫీ చెయ్యడం ఏమీ బాగులేదు. ఇవాళ నా చేతి కాఫీ రుచి చూడండి ..." అన్నది తాను స్టవ్ముందు కూర్చుంటూ. ప్రభాకరం కావలసినవన్నీ అక్కడ అమర్చగా అమె కాఫీ పెట్టింది. అంత సేపూ ఏదో మాట్లాతూనేవుంది.

ప్రభాకరం ఆమె వంకనే చూస్తూ ఉండిపోయాడు. "ఈ పిల్లకు కళ్ళజోడు లేకపోతే ఎంత బాగుండును. పెద్దపెద్ద ఆకళ్ళకు అసహ్యంగా జోడేమిటి? ఒకవేళ ఉన్నా చక్కని అందమైన ఫ్రేం ఉండాలిగాని ఇలా చవకబారు నల్లని ఫ్రేము మరీ ఘోరంగా ఉంది. ఆ నల్ల చీరె పాతదైపోయింది అక్కడక్కడ కుట్లు కనిపిస్తున్నాయి. జాకెట్టుకూడా భుజం మీద చిరిగి వుండాలి. అలా పమిట నిండుగా కప్పుకోవడంలో అర్థం అదే...." అనుకున్నాడు.

ఆమె కాఫీ కప్పు అతనికి అందించి తానొక కప్పు తీసుకుని కూర్చుని "చెప్పండి....ఎలా వుందికాఫీ?" అని అడిగింది.

"అద్భుతంగాఉంది...." అన్నాడు ప్రభాకరం.

ఆమె కబుర్లు చెబుతూనే కాఫీ తాగింది. తర్వాత కూరున్నదల్లా లేచి గదిలో అటూయిటూ పచార్లు చేస్తూ తమ పల్లెటూళ్ళో అన్నయ్యా, తనూ చిన్నప్పుడు తోటల్లోనూ,పొలాల్లోనూ ఆడుకున్న ఆటలను గురించి చెప్పింది. ఆ వాతావరణం, ఆ గాలీ, ఆ సముద్రం, అన్నిటిని గురించీ మళ్ళీ మళ్ళీ చెప్పింది. అప్పుడప్పుడు తల వెనక్కువేసి చక్కగా నవ్వింది.

ప్రభాకరం అలాగే కూర్చుని అంతా విన్నాడు. బయట చీకటిపడు

తున్నది. అతడులేచి లైటువేశాడు. ఆమె ఒక్కసారిగా ఉలిక్కిపడిలేచి "అరెరే! అప్పుడే పొద్దుగూకిందే...." అంటూ తొందర పడింది.

ప్రభాకరం "ఉండండి....గుడ్డలు మార్చుకుని వస్తాను. మిమ్మల్ని యింటిదగ్గర దింపేస్తాను...." అన్నాడు లోపలికి పోతూ.

కమలా ఫ్యానువంకనే చూసింది. అది రాత్రికి తమ వాటాలో తండ్రి మంచం పక్కనే ఉండాలి. ఉండితీరాలి. దానికోసం... ఆమె చేతులతో ఫ్యానును తిప్పుతూ నిలబడింది. అంతలో ప్రభాకరం గదిలోకి వచ్చాడు.

కమల అతని దగ్గరగా నడిచివచ్చి "ఏమండీ ...అన్నట్టు మిమ్మల్నొకటి అడగటం మర్చిపోయాను. ఏంలేదూ ...మా నాన్నకు వొంట్లో బాగులేదుకదా! ఊపిరాడక, గాలి అందక బాధపడుతున్నాడు. మా ఫ్యాను రిపేరుకిచ్చాను. అది యింకా రాలేదు. ఇప్పుడీఫ్యాను మనతో తీసుకుపోదాం. మళ్ళీ మీరు రేపెప్పుడన్నా వీలైనప్పుడు తెచ్చుకుందురు గాని...." అన్నది.

ప్రభాకరం "దానికేం? అలాగేచేద్దాం." అంటూ ప్లగ్ పిన్నుతీసి వైరును ఫ్యాను మెడ చుట్టూ చుట్టి "పదండి పోదాం ..." అన్నాడు చొరవగా ఆమె భుజంమీద చెయ్యివేసి నవ్వుతూ.

కమలకూడా నవ్వి "థాంక్స్" అంటూ అతని చేతిని నెమ్మదిగా విడిపించుకుని నడుస్తూ "మా అన్నయ్య డబ్బు పంపగానే ఒక కొత్త సీలింగ్ ఫ్యాను కొనాలండీ....అది అన్నిటికంటె మంచిది. అలాఅని మీ అద్దెడబ్బు యివ్వనని కంగారుపడకండి... ఈసారి మా అన్నయ్య చాలా డబ్బు పంపుతానని వ్రాశాడు ...ఇదిగో వాడి ఉత్తరం...." అన్నది జాకెట్టులోనుంచి ఉత్తరాన్ని యివతలకి తీసి. అయితే ఆమె ఆ ఉత్తరం అతని చేతికివ్వలేదు.

కమల వెనక సీటులో ఫ్యాను పక్కనే కూర్చుని కారు నడుస్తూ వుండగా చేతిలోని ఉత్తరం మళ్ళీ చదువుకుంది. ఆమెకు కళ్ళ వెంట ధారాపాతంగా నీళ్ళు వచ్చాయి. పమిట కొంగుతో ఎన్ని సార్లు తుడుచుకున్నా లాభం లేకపోయింది.

ప్రభాకరం వెనుదిరిగి చూసి "అదేమిటండీ?" అని అడిగాడు ఆశ్చర్యంగా.

"ఏమీలేదు మా అన్నయ్య మహా చిలిపివాడు. చిన్నప్పటి నుంచీ అంతేవాడు. ఉత్తరం మళ్లీ చదువుకుంటే వాడు గుర్తుకు వచ్చాడు " అన్నది కమల.

ప్రభాకరం మామూలుగా కారు నడిపాడు.

కమల వెనక్కు వాలి కళ్ళు మూసుకుంది. ఆ ఉత్తరం... అందులోని వార్త ఇప్పటికి తన కొక్కదానికే తెలుసు. ఎంత పెద్ద ఫ్యాక్టరీయో అది? ఈ పేట అంత ఉంటుందేమో? అందులో ఎన్ని భయంకరమైన ముళ్ళ చక్రాలు నిరంతరం తిరుగుతూ వుంటాయో! అయినా వాడు, అంత జాగ్రత్త పరుడు, ఆ పెద్ద ముళ్ళ చక్రాల మధ్య ఎలా చిక్కుకుపోయాడో! అసలా చక్రాల మధ్యకు ఎందుకు వెళ్ళాడు? ప్రాణం పోయేందుకు ఎంతసేపు పట్టి వుంటుంది? చివరి క్షణంలో వాడేమనుకుని ఉంటాడు? వందల మైళ్ళ దూరంలో ఉన్న ముద్దుల చెల్లెల్నీ, తండ్రినీ తలుచుకుని వుంటాడా? వాణ్ని? ఆ మాంసం ముద్దను ఆ ఫ్యాక్టరీ అధికారులేం చేసి వుంటారు? అసలు మాంసం ముద్దయినా మిగిలిందా లేదా?

కారు ఆగింది. కమల కళ్ళు తెరచి చూసేసరికి నలుగురైదుగురు పిల్లలు అప్పటికే కారుముందు నిలబడి చూస్తున్నారు, క్రింది అంతస్తులో అద్దెలకుంటున్న కొందరు అప్పటికే గుమ్మాలముందు నిలబడి చూస్తున్నారు. ఒకరితో ఒకరు కళ్ళతోనే ఏదో మాట్లాడుకుంటున్నారు. మొదటి అంతస్తులో ఉండే కాలేజి విద్యార్థి చేతిలో ఒకే ఒక పుస్తకంతో అసూయగా కారువంక చూస్తూ నిలబడి వున్నాడు.

కమల కారులోనుంచి దిగి ఫ్యాను ఒకచేత్తో పట్టుకుని రెండడుగులు వేసి ప్రభాకరంతో "థ్యాంక్సండీ....గొప్పసాయం చేశారు. వుంటానిక. అన్నట్టు మీయింట్లో కొన్ని పుస్తకాలు కావాలి నాకు. రేపెప్పుడైనా వచ్చి తెచ్చుకుంటాను. మళ్లీ నలగకుండా జాగ్రత్తగా చదివి యిచ్చేస్తాను లెండి...." అన్నది నవ్వుతూ.

ప్రభాకరం కారు దిగి నిలబడి నవ్వుతూ "అలాగే.... నేనే వచ్చి సమయం చూసి మిమ్మల్ని తీసుకుపోతాను" అన్నాడు. అదో రకంగా నవ్వుతూ.

కమల నెమ్మదిగా మెట్లు ఎక్కి వరండాలో నడిచి, మళ్ళీ మెట్లు ఎక్కి పైకి చేరుకున్నది. తమ వాటా గుమ్మం ముందుకు వచ్చి నిలబడి క్రిందికి చూసి నవ్వుతూ చేయి వూపింది. తర్వాత "ఇవాళ ఇంత ఎక్కువగా ఎలా మాట్లాడగలిగానబ్బా! అనుకుని నవ్వుకుంటూ ఫ్యాను పట్టుకుని తలుపు తోసుకుని లోపలికి వెళ్ళింది. తండ్రి మంచంలో అస్తవ్యస్తంగా పడుకుని ఉన్నాడు.

కమల లైటువేసి ఫ్యాను తండ్రి మంచం పక్కగా రేకు పెట్టె మీద వుంచింది. ప్లగ్ పెట్టి ఫ్యాను వేసింది. అంతలో చల్లనిగాలి తెరలు తెరలుగా వీచింది. తర్వాత ఆమె "నాన్నా....నాన్నా" అంటూ తండ్రిని చేతితో తట్టిలేపేందుకు ప్రయత్నించింది. కాని ఆయన లేవలేదు. గాలి లేక, ఊపిరాడక....ఎంత బాధపడి తన్నుకుని ప్రాణాలు విడిచాడో మరి. ఒక చేయి మంచం క్రిందికి వ్రేలాడుతున్నది.

కమల కళ్ళముందు ఒక్కసారిగా నల్లని తెరలేవో దిగినట్టయింది. కళ్ళముందు కటిక చీకటి రాత్రి.... గాలిలేని రాత్రి....ఆ చిక్కని చీకటిలో కూడా రేకు పెట్టెమీద ఉన్న ఫ్యాను తెల్లగా పడగ ఎత్తినపాములా కనబడింది.

ఆమె ఒక్కసారిగా బావురుమన్నది.